

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

BRNO 1987

Literatura:

Dohnal, V. 1987: Systematický výzkum dómského návrší v Olomouci - 9. etapa, PV 1984, Brno, v tisku.

Systematische Grabung der Domanhöhe in Olomouc - 10. Etappe / Bez. Olomouc/. Im Jahre 1985 sondierten wir im östlichen Teil des südlichen Flügels des gotischen Kreuzganges, der sich nördlich der ursprünglichen romanischen Basilika befindet. Es ist gelungen, unter der Pflasterung Fundamente von zwei Pfeilern quadratischen Grundrisses zu entdecken, die von Aussen zur Aussenseite der nördlichen Umfassungsmauer der romanischen Basilika anliegen. Aus der Situation war ersichtlich, dass die Pfeiler zu der Kirchenmauer nachträglich angebaut worden waren, und dass sie älter als die bestehenden Pfeiler von trapezförmigem Grundriss sind, gewöhnlich in die Zeit des Umbaus der Kirche datiert, der unter Bischof Bruno von Schaumburg nach dem Brand der Kathedrale im Jahre 1265 durchgeführt wurde. In den Jahren 1984-1985 gelang es insgesamt vier Pfeiler von viereckigem Grundriss festzustellen, von denen man bisher nicht wusste. Alle gehören zur ersten Rekonstruktion der Kathedrale des Hl. Wenzels, die nach dem ersten Brand im Jahre 1204 unter Bischof Robert durchgeführt wurde. Der Fund der viereckigen Pfeiler deutet an, dass damals zumindest die Seitenschiffe der Kirche gewölbt waren. Von dieser ersten Rekonstruktion wusste man aus schriftlichen Quellen, aber archäologisch eventuell kunsthistorisch war sie bisher nicht belegt.

FESTSTELLUNGSGRABUNG IN PODIVÍN / Bez. Břeclav/

Josef Unger, AÚ ČSAV Brno

Beim Studium historischer Karten bestimmte der Mitarbeiter des Kreisarchivs in Břeclav mit dem Sitz in Mikulov V. Hortvík den Ort, wo die bisher nicht lokalisierte Podivín Burg aus dem 11. - 12. Jahr - hundert gestanden haben könnte. Auf der Stelle, genannt "Štěpnice", südlich von Podivín, hat man durch Lesefunde jungburgwallzeitliche Keramik gewonnen. Nach einer geophysikalischen Untersuchung hat man auf den bestimmten Stellen mit einem pedologischen Stab sondiert und zwei Suchgräben ausgehoben. Die Ergebnisse kann man so zusammenfassen, dass am Orte "Štěpnice", wo hypothetisch die Podivín Burg vor - ausgesetzt wird, eine nicht allzu intensive jungburgwallzeitliche Besiedlung festgestellt wurde. Die Exi - stenz der Burg ist bisher nicht bestätigt. Eine weitere Grabung konzentrierte sich auf das Viertel "Rybá - ře", wo V. Hortvík die Vorburg voraussetzt. Durch schriftliche Quellen ist hier auch eine Kirche be - legt. Im Hofe des Hauses Nr. 142 und 143 hat man Suchgräben gelegt, in denen nur eine Kulturschicht mit neuzeitiger Keramik entdeckt worden war. Ältere Funde wurden nicht gewonnen. Keramik jungburgwall - zeitlichen Alters brachten Lesefunde auf den Feldern westlich von dem Viertel "Rybáře".

VÝZKUM OPEVNĚNÉHO SÍDLA TYPU "MOTTE" NA ZANIKLÉ VSI DIVICE U BRUMOVIC /okr. Břeclav/

Josef Unger, AÚ ČSAV Brno

Důležitým příspěvkem k řešení problematiky počátků budování opevněných sídel typu "motte" na jižní Moravě byl výzkum lokality zvané "Kostelík" na zaniklé vsi Divice, ležící v údolí 2 km severozápadně od Brumovic, který byl proveden na podzim roku 1985. Zájem o tuto zaniklou ves je již starého data¹. Nalezené předměty svědčí o existenci Divic v době od první poloviny 13. do počátku 15. stol. V místech zaniklé vsi upoutává pozornost nevelký kruhový kopeček situovaný v strategicky nevýrazné poloze na mírném svahu mimo vodoteč. Lidová tradice sem kladla kostel a odtud i název "Kostelík" /Ošmera 1940,90/. Pod vlivem této tradice se domníval i znalec moravských tvrzí A. Kolek, že zde stával kostel - rotunda². Stejnou tradici zaznamenala i J. Páleníková z Brumovic /Páleníková 1982, 153-156/. Na základě upozornění J. Kratochvíla z Brumovic, že kopeček zvaný "Kostelík" je stále ničen při obdělávání, byl zde proveden zjišťovací výzkum. Při té příležitosti byl sondou vedenou ve směru východ - západ, širokou 1,5 m a dlouhou 46,5 m, protať kopeček zvaný "Kostelík". Zajímavé souvrství bylo dokumentováno na jižní straně sondy.

V 1. až 7. metru dokumentovaného profilu byl sondou protať příkop se zašpícatělým dnem vyplněný šedočernou hlínou. Příkop byl oproti dnešnímu povrchu hluboký 2,5 m a u dna měl asi půlmetrovou vrstvu žutošedé hlíny s kousky mazanice. Zpevnění svahů příkopu nebylo zjištěno. Od 7. metru je na profilu pozorováno žluté sprašové podloží, které plynule přechází v černou hlínu, jejíž povrch představuje úroveň přirozeného terénu. V 9. až 14. metru byl do této vrstvy zahlouben objekt, jehož zásep se projevoval sytější černou mastnou hlínou s ojedinělými kousky mazanice a uhlíků. Objekt byl porušen kůlovou jamkou u níž lze rozeznat výkopovou jámu širokou 0,5 m a zásep kůlu o průměru 0,2 m. Počínajíc 10. metrem jsou patrné velmi různorodé vrstvy náspy kopečku. Zvláště mezi 19. a 22. metrem je v hloubce asi 1 m od dnešního povrchu výrazná vrstva s mazanicí, uhlíky a zlomky keramiky, překrytá dalšími vrstvami náspy. Mezi 34. až 46. metrem je na profilu dobře patrný řez příkopem poněkud zvláštního tvaru, který v rozmezí

PŘEHLED VÝZKUMU 1985

- Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné